

Řekni to květinou a písní

Řekni to květinou
a když se ztišíš,
zhlédneš její duši.
Otočí k tobě květ
a bude vyprávět
ztichlému víc než tuší...

Uvědomujeme si v běhu života jasně a zřetelně svoji unitářskou cestu? Unitářskou víru a její poselství, závazek a vliv na náš život? Známe dobře naši domácí tradici založenou br. dr. Norbertem Fabiánem Čapkem? Může k nám promlouvat jeho odkaz i v současné době? A co nám vlastně říká?

Nad naší tradicí a bohatstvím cesty unitářů se zastavíme na

Květinové slavnosti,

která se koná na den dětí

1. června v 17:00 v pátek

jako naše obvyklá shromáždění, avšak

letošního roku v prostorách krásné barokní kaple

se skvělou akustikou

v budově Etnografického ústavu (Palác u šlechtičen) na Koblížné 1

- tedy kousek od centra Brna - náměstí Svobody. Kaple je místem domácích pobožností někdejších obyvatel paláce a je zachovaná téměř v původním stavu. Dovedu si představit jak bude nádherně v těchto historických prostorách znít zpěv našich hostů pražských unitářů členů souboru Uni - sono pod vedením sestry Běly Fryščákové, kterou někteří známe z našich letních pobytů v přírodě.

Můžeme se těšit na skvostnou interpretaci unitářských písní, nových skladeb, které nemáme ve zpěvníku i anglických písní za klavírního doprovodu.

Napijme se z pramene naší unitářské cesty, přivoňme k vůni květů, pozvěme co nejširší okruh přátel a rodinných příslušníků a přinesme si květinu do společné kytice.

Přijmeme pozvání 1. června na květinovou slavnost.

Jarmila Plotěná

Tvůrčí náboženství

Když se rodilo křesťanství

Kdybychom byli např. unitáři indickými (i tam jsou unitáři jako representanti svobodomyšlných), vycházeli bychom patrně od náboženských písem indického náboženství a sledovali vzájemné vztahy obou směrů v této oblasti. Jelikož však naše

kulturní oblast v ohledu náboženském vyrůstá z tradice křesťanské, začneme u Ježíše a bible, abychom tu hledali cestu ortodoxních a cestu svobodomyšlných.

Čteme-li první tři evangelia Nového zákona (Matoušovo, Markovo a Lukášovo), je v nich líčen Ježíš jako mesiáš, tj. člověk od Boha poslaný, který má osvobodit židovský národ z poddanství. Příchod mesiáše staří židé totiž stále očekávali a prorokovali. Když se na scéně dějin objevil Ježíš Nazaretský, vznikl spor o to, je-li on pravým mesiášem. Jedni ho uznávali, druzí zavrhovali. Pisatelé prvních tří evangelií chtěli ve svých spisech provést důkaz, že Ježíš je tím mesiášem. Je líčen se všemi znaky lidskosti a pisatelé nemají nikterak na mysli vykreslit jej jako druhou božskou osobnost.

Pročítáme-li však dopisy Pavlovy a zvláště čtvrté evangelium, Janovo, shledáme, že se tu pomalu z Ježíše-člověka stává Logos, Slovo, Syn Boha, druhá božská osobnost, Bůh. Jaký to mělo účel? Na tuto otázku nám odpoví znalost tehdejší filosofie. Filozofové té doby velmi mnoho se obírali problémem nedokonalosti světa a zla. Věřili, že svět byl stvořen od Boha. Ale nedovedli si vysvětlit, jak dokonalý Bůh mohl stvořit nedokonalý svět. Alexandrijská škola filosofická se snažila tento rozpor překlenouti ideou „Logos“, mystickou osobností, o které věřili, že byl Bohem stvořena, a že stvořila svět. Logos, jenž nebyl tak dokonalý jako Bůh, stvořil svět nedokonalý. To se zdálo tehdejšími filosofům dostatečným vysvětlením problému.

Jako pisatelé prvních tří evangelií chtěli získati především židy pro křesťanství a dokazovali, že Ježíš je mesiáš, tak Pavel a pisatel čtvrtého evangelia stáli pod vlivem zmíněné alexandrijské filosofie a snažili se vůbec křesťanství přiblížiti západnímu myšlení. Proto Pavel a zvláště pisatel čtvrtého evangelia ztotožnili Ježíše s tímto Logem. Učí, že Ježíš již před stvořením světa dlel u Boha a pak byl v lidské podobě poslán na svět, aby lidstvu sdělil boží vůli. Proto nejdůležitější je - podle této teorie - věřiti v autoritu Ježíše-Loga.

Vidíme, jak již za dvě století (tyto spisy byly napsány asi v 2. stol.), úplně se změnila představa o Ježíšovi. Člověk, který žil v duchu největšího přikázání: „Milovati budeš bližního svého“ a ukazoval lidem cestu životem, byl změněn v nadsmyslnou bytost, nebeskou autoritu, která s lidstvím kromě tělesné podoby neměla nic společného.

V druhém a třetím století vznikly první veliké boje právě o chápání Ježíše. Jedni chtěli z něho míti neomylnou autoritu od Boha poslanou, kterou má člověk bez odmluvy poslouchati, druzí zdůrazňovali jeho velikost právě jako člověka. To je první velká stopa po bojích mezi směrem autoritářským a svobodomyšlným. Rozpory v církvi zostřovala i různá stanoviska v boji proti nekřesťanské filosofii, která útočila na teoretické a filosofické základy křesťanství. Spor vyvrcholil kolem r. 320. Směr autoritářský, tj. učící o stejné přirozenosti Boha a Ježíše (tudíž božství Ježíšovo), zastupoval zejména alexandrijský biskup Alexander, kdežto směr svobodomyšlnější, kladoucí důraz na lidství Ježíšovo a na život proti dogmatu - zastupoval Arius. Císař se snažil spor mezi oběma tábory urovnat, ale marně. Proto r. 325 svolal sněm do Nicee, který po šestitýdenním bouřlivém rokování konečně pod nátlakem císaře Konstantina odmítl stranu ariánů. Směr Alexandrův, který obhajoval Athanasius, zvítězil a pod trestem smrti bylo uzákoněno, že každý musí věřiti v božství Ježíšovo a jeho rovnocennost s Bohem-Otcem. Následující theologický vývoj církve byl už jen domýšlením autoritářských a neomylnických zásad, které vedly už za 130 let (od 325 - 450) k formulování a nařízení věroučného článku o Trojici. Je to dogma, že

jeden Bůh je ve třech osobách, druhou je Ježíš-Logos a třetí Duch Svatý. Z toho se pak vyvinulo veškeré známé církevní učení, jako že člověk přichází na tento svět jako hříšník, odsouzený k zatracení, že Ježíš (jako druhá osoba v Trojici) musel zemřít za naše hříchy, aby usmířil rozhněvaného Boha, prvou osobu - Otce, učení o neomylnosti bible a papeže atd.

Zbožštění Ježíše a dogma o Trojici bylo prvním článkem v řetězu, který z křesťanství učinil autoritářskou spekulaci. Proto směr svobodomyšlný se také vždy nejprve střetl s tímto protirozumovým dogmatem o božství Ježíšovo a o Trojici. Odtud byli později nazýváni unitáři (unus = jeden, unitas = jednota), že nesouhlasili s pojmem tří Bohů.

Od velikých bojů na církevních sněmech nastává dlouhá doba temna, kdy ortodoxní křesťanství se šíří slovem i mečem po celém světě. Lidé buď přijímají autoritářské primitivní náboženství církví hlásané, nebo si ponechávají svoje staré předkřesťanské náboženství. Jen málo je těch, kteří už v těchto dobách překonali ducha autoritářství a slepého následování. Ale přece jen tu a tam se objevují světélka odvážných myslitelů, která věští nové probuzení svobodomyšlných v budoucnu.

Přesto, že katolická církev přísně trestala každého, kdo se uchýloval od jejích dogmat a zapálila četné hranice, na kterých ničila nejlepší myslitele doby, přece nebylo možno potlačit úplně přirozenou touhu po náboženské svobodě. Nejen jednotlivci, nýbrž celé skupiny myslících lidí dávno před reformací protestovaly proti naukám a praxi církve. Ve Francii byli to pikarti a valdenští. Zdůrazňovali náboženskou svobodu, kriticky se dívali na učení církve, zvláště pokud se týkalo zázraků a Trojice. O zázracích mluvili, že byly církvi vymyšleny, aby zatemňovaly mysl a aby církev mohla snáze dosáhnouti vlády nad lidmi.

Učení pikartů a valdenských se šířilo do všech zemí, kde stoupenci tohoto učení vystupovali pod nejrůznějšími jmény. Nebyly to početné skupiny, neboť nauky tu šířené nebyly pro davy, zato sdružovalo toto hnutí nejlepší myslitele tehdejší doby. Také v našich zemích byly tyto směry rozšířeny, jak později uslyšíme.

K. Hašpl, Jar. Šíma

Umíme se modlit?

Tato otázka jeví se jako velmi naléhavá, zejména když se potácíme v bezradnosti života, tíží nás konfliktní situace z nichž, jak vycitujeme nemůžeme uniknout. Tento archetypální obraz bezmoci je vepsán instinktivně do našeho podvědomí a vyvolán do vědomí při dramatických situacích. Ve chvílích zmatku volíme modlitbu zacílenou k vyšší autoritě - k Bohu. Čekáme na odpověď, na radu, na útěchu... Vyslyší nás vytoužený Bůh, v něhož skládáme naději?

Origenes, který žil v raných křesťanských dobách nás ujišťuje slovy evangelia o závažných podmínkách, aby modlitba byla vyslyšena. Především působí víra znamenající důvěru ve vyslyšení! Všichni, kdo myslí příliš logicky, v pochybách a modlí se jakoby na zkoušku neucítí blízkost Boží. Ježíš ujišťuje učedníky, že modlitba má být vytrvalá, horoucí, v přesvědčení, že on je zprostředkovatelem a rozhodnutí Jeho následování (Mt 17, 20) - je nejrychlejší a nejpůsobivější cesta vyslyšení a vyplnění vyprošovaného přání.

Modlitba má být i neodbytná, jestliže prosí o pomoc, o dobro - nikoliv zlo. Sv. Augustin nás ujišťuje, že všemohoucí Bůh vnímá naši modlitbu. On je to, který nám dá vycítit, že je

vyslyšena. Proto duše, která si především vyprošuje pokoj, nenechá se světem zmaru znepokojit, leč posiluje se slovy apoštola Matouše 11, 18 - která vyslovuje Pán Ježíš - „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny a já vám dám odpočinout.“ Kéž se přesvědčíme na našich životech, že je to pravda, když se dáme do služeb království Božího - království pravdy, pokoje a lásky chápající...

Modlitba vyslovená v tichosti či hlasitě je činná, jestliže hlídáme světlo lampy našeho života, aby svítilo a nehaslo. Pro nalezení útěšné odpovědi boží v modlitbě - doplňme zásoby oleje a nečekejme až bude pozdě.

Uvědomme si pro šťastný život potřebu modlitby, která není jen pozdvižení mysli k Bohu dle řecké filozofie. Křesťané ji přijali v hlubším smyslu jako naslouchání Božímu hlasu všude, kde mluví v nitru vyššího Já duchovního, v přírodě, Písmu, v hlasu svědomí. Mnozí lidé odvrátí sluch od pravdy Boží a přikloní se k bájím - 2. Timoteovi 4, 4. Leč nedejme se klamat a volme zaručenou kvalitu, kterou je upřímná modlitba uvedená díkem velebnosti Bohu, který nás nenechává v nevědomosti, ale dává se nám poznat, když Jež hledáme a toužíme Ho najít horoucím a upřímným srdcem.

ing. Miluše Šubartová

Sdělení po internetu od thajské křesťanské misionářky

Tina Deutea je křesťanská misionářka, s níž jsem se seznámila před dvěma roky v Brně v chrámě J. A. Komenského, během její evangelizace. Na důkaz našeho přátelství ve víře mně darovala vzácnou knihu - The Mission of an Evangelist (Poslání evangelisty) vydané u příležitosti konference křesťanských kazatelů. Když otevírá její stránky, vydechne na mě charismatický pocit, že Bůh svým Duchem navzdory vzdálenosti spojuje spřízněné duše vibrující činnou vírou.

Původní její dopisy psané rukou, nabyly četnosti sdělnosti pomocí internetu. Odpovídá téměř okamžitě na můj e-mail a tuším, že její poslání není oslovit jenom mě - ale oslovit i široký svět slovem Božím, duchovním probuzením a obrodou. Cítím, že Bůh ji povolal, aby vnášela světlo do temnot současného světa. Je žákyní světově proslulého křesťanského kazatele - Billa Grahama. Nese do světa výzvu, že Ježíš Kristus je jediná cesta výzvy (volání) k odpovědnosti víry.

V poslední zprávě mně sděluje význam studia Bible a přijímání jejího obsahu jako výraz soucítění Boha s padlým člověkem, o sklizni Boží, o významu pevné víry v nepřátelském světě, o příkladnosti činného života z moci Boží v křesťanském sboru.

Oslovuje mě českým dobrý den, internetem zapsáno dobrý den, přičemž vycítuji její srdečnost a vděčnost, když konstatuje, či děkuje Hospodinu za internet jako moderní technologii a přiřazuje „Ovšem tato technologie není nic nového pro našeho Hospodina, neboť nás může slyšet a nám odpovídat mnohem rychleji, než si můžeme představit. Bůh zná již předem naše prosby, potřeby a modlitby o pomoc. Pročež Hospodinu přísluší díky a velební jeho majestátu, za jeho lásku projevenou ve vykupitelské oběti Ježíše Krista. Až když pocítíme či usilujeme, abychom byli chrámem Božím, setkáme se s Pánem v našem duchovním srdci... „Prosí mě, abych se za ni modlila, aby se stala Božím

nástrojem, aby ji provázela boží moudrost a lidé až otevřou noviny a budou je číst, aby tam našli důležité sdělení - Bůh miluje svět a nabízí mu věčnou spásu. Přidává zajímavý moment, že čte hltavě knihu s názvem: Ježíš - Učitel cesty evangelizace od autora R. Colemana, kterou pociťuje jako požehnání, vědomím sloužit boží věci, budování království lidství na světě, které bude vyžadovat zodpovědnost i podporu Ducha Božího.

Obsah dopisu cítím jako velmi oslovující tím, že hlas Boží dosud promlouvá k lidstvu, aby si uvědomilo smysl stvoření k obrazu Božímu, který jsme ke své škodě opustili; leč můžeme realizovat návratem k Bohu, k Ježíši, který nám ukázal, jak obdělávat efektivně vinici Páně.

V závěru píše, že pojedje do Indie a prosí Boha, aby jí ukázal cestu, kde potřeba oslovit lidstvo, na kterém kontinentu, kdy zejména současná Afrika prožívá přerod křesťanství z moci duchovní.

Miluše Šubartová

Základní nauky mystiky

Nejprve je nutno promluvit o jisté přípravě k mystické cestě. Mystickou cestou může jít v zásadě každý, jak vysvětluje z předcházejícího, jenomže každý nedovede vyplnit podmínky, které jsou nutné. Mnozí si činí prvou překážku tím, že ve vědomí své nedokonalosti se domnívají, že nemohou dosáhnout tak vysokého cíle, jakým jest Bůh. Neustále se ohlížejí nazad, na svůj předcházející život a stále vidí svoje vášně a neřesti a trápí se jejich následky a tím již v zárodku maří první semeno síly, které je tak nutné k mystickým cvičením a drtí svoji víru v úspěch. Víru v úspěch je třeba právě tak v mystice jako u všech jiných snah, neboť kdo nevěří v úspěch, kolísá při provádění svých úmyslů.

Nezapomínejme, že nejdříve člověk musí mít naprostou důvěru v Boha a jeho nekonečnou dobrotu a pak důvěru v sebe sama. Všichni jsme dětmi Božími a v každém je božský zárodek, který se může vyvinout ve vnitřní duchovní život, ba že během doby se jednou musí u všech lidí toto božské sémě rozvinout v posvátnou květinu nesmrtnosti. Tím je ovšem dán u každého člověka předpoklad k mystické cestě.

Nezáleží tedy naprosto na tom, jakým byl mystik před nastoupením své Cesty, ale vše záleží na tom, aby hořel prudkou touhou po dosažení Boha svého, aby vytrval a aby se nevzdal naděje, když se mu nedařilo i po době dosti dlouhé. Milost Boží je nevypočitatelná a také nepochopitelná.

Veškeré kolísání a odklady jsou známkou nedostatečné víry a nikoliv slabé vůle, jak se někteří domnívají. Nezapomínejme slov Písma: „Bez vůle Boží nepadne ani vrabec ze střechy.“ Kde je tu nějaká lidská vůle. Může snad člověk svou nepatrnou vůlí změnit i nejmenšího pochodu v přírodě? Člověk se může jen naučit svojí vůlí spoutat svoje myšlenky a činnost obraznosti, a to je právě mystická cesta. Ale i před tím musí člověk věřit, že svojí vůlí toho dovede. Kdyby této víry neměl, nesvedl by nic ani ve světě hmotném, ani v duchovním. Vůle jest jen jisté duševní napětí, kterého je schopen jenom ten, kdo věří, že má skutečně tuto sílu. Z toho vidíme, že ve všech duchovních snahách je nejdříve třeba víry a nikoliv vůle, jak tomu učí mnozí okultisté. Proto víra je nejpřednější vlastnost, kterou musí mystik mít. Víra je božský dar a proto i o víru nepřetržitě prosme.

Kdo má víru, dovede přemoci všechny překážky, které by se mu stavěly do cesty, poněvadž kdo v Boha opravdu věří živou vírou, obdrží od Něho i všechny ostatní potřeby životní nádavkem. To není snad fanatickým tvrzením, nýbrž skutečnou pravdou: „Žádejte o království boží a vše ostatní vám bude přidáno!“ Tato slova Písma se potvrzují denně u všech, kdo prosí s pravou vírou.

Samotná příprava k mystické cestě u nás není tak přísná jako např. v Indii. Tam žák musí se odříci nejen svých milých příbuzných, ale také všeho majetku a musí též žít čistým životem tedy asketickým, jak to vyžadoval i Kristus od svých učedníků v dobách biblických a později také v kláštorech. Jak jsem již napsal jinde, u nás na západě je vlastně nejobtížnějším úkolem to, jak si zařídit život, aby mystická cesta i hmotné snažení byly v souladu. Kdo opravdu chce jít mystickou cestou, vždy nalezne chvíle, ve kterých bude nerušený a o samotě i kdyby měl tyto chvíle urvat svému nočnímu spánku, aby tyto chvíle věnoval denně mystickému cvičení.

Příležitost k nastoupení mystické Cesty se nemusí hned opakovat a kdo této příležitosti zanedbá, ten často musí čekat třeba velmi dlouho a projít mnohými vtěleními, než mu jeho karma přinese příležitost novou. To necht' má každý na paměti, když zvěděl o Cestě a měl k ní sklon a přece jen ji zanedbal nebo ji zanedbává. Tedy k mystické cestě musí být zralé a závazné rozhodnutí, že ať se děje cokoliv, zůstane žák věren svému předsevzetí a že se bude celý obětovat Pánu. Dále je však nutná ještě jedna věc. Žák se totiž v myšlenkách a svou vůlí musí vzdát každého ovoce svých cvičení a k tomu takto obětovat a dávat Bohu ovoce všech svých skutků vůbec. Též musí obětovat Bohu všechny svoje špatné vlastnosti a sklony a musí prosit o milost, aby Bůh mu pomohl zdolat jeho vášně a náruživost, poněvadž, jak píše např. i sám Tomáš Kempenský: „Vlastní síla lidská k tomu nijak nepostačuje.“ Proto praví také Jakub Böhme: „Ale ty musíš vše, co je na tomto světě, ať už se to vysoko leskne, jak chce, zanechat a do sebe sama vstoupit. A musíš jenom svůj hřích, své slabosti a nedostatky, do kterých jsi chycen, sbalit v jednu hromadu a hodit ji do milosrdenství božího a uprchnout k Bohu a toho prosit o odpuštění a osvícení jeho Duchem! Musíš veškeré smysly s rozumem a se vším, co ti stojí v cestě ustálit v tom, že nechceš od Boha upustit. I když tvoje svědomí hlasitě říká ne, Bůh tebe nechce, tu já chci mít Jeho. Já od Tebe neupustím, i když by mne nesli do hrobu. Moje vůle buď Tvojí, já chci, co Ty chceš Pane, a kdyby i okolo Tebe stáli všichni ďáblové říkajíc: vzdej se, je toho již dost, tu musíš říci ne, moje mysl a moje vůle nevyjdou od Boha a věčně v Něm budou, neboť Jeho láska je větší než veškeré moje hříchy. I když, vy ďáblové a svět máte ve svém vězení smrtelné tělo, tu já zase mám svého Spasitele, jenž se znovu zrozuje v mé duši a ten mně dá nebeské tělo, které zůstane na věky.“ To jsou slova velkého Mistra, jak si má žák neohroženě počínat při svých koncentračních cvičeních nitra.

Nyní si promluvíme o různých způsobech mystické koncentrace.

Klíčem k nim jsou mnohé velmi staré jógické spisy indické, z nichž nejlepší je „Jóga sutra“ od Mistra Patandžaliho. Proto nazývají Indové tohoto starého autora „Otcem jógy“. Slovo jóga má stejný kořen, jako české „jho“ a znamená spojit nebo podrobit si, totiž spojit se s vnitřním Božstvím nebo podrobit si mysl. Již v druhé větě své knihy napsal Mistr Patandžali základní poučku: „Jóga je potlačení přeměn myslícího principu.“ Myslíci princip je naše mysl, která není naším pravým já, nýbrž je to jen jeho nástrojem. Mysl se nepřetržitě zmítá, jako vlny rozbouřeného moře. Lidé se domnívají, že jejich mysl je

totožná s jejich vědomím. Ale to je chyba. Lze mysl úplně zastavit a vědomí přece zůstává. Moderní psychologie neví nic o zákonech a vlastnostech duše. Domnívá se, že duše je pouze povrchové vědomí a některé jeho dosažitelné stupně, jako je spánek a podobně. Proto každé mystické cvičení považuje za velmi nebezpečné z čeho by mohla vzniknout nějaká těžká duševní choroba. Neví, že staré národy znaly zákony a vlastnosti duše mnohem lépe, než moderní věda. To uvádím proto, aby někteří čtenáři se nebáli přistoupit k mystické praxi. Vše záleží jen na tom, jak tato cvičení provádíme. Jestliže nesobecky a bez zvědavosti chceme dojít k Bohu, tu nehrozí nám žádné nebezpečí. Naopak jsme chráněni již od počátku svého úsilí právě Bohem, který ví o našem počínání.

Karel Weinfurter (konec první části)

Motor pokroku

Možná jste se také setkali s názorem, že motorem pokroku je plýtvání. Zdá se, že směr, který nabrala naše civilizace toto tvrzení opodstatňuje. Je ovšem otázka, kam pokrok tohoto typu vede.

Pokud vyjdeme ze staré duchovní nauky, že vše projevené podléhá vzniku, růstu, úpadku a zániku, pak pokrok znamená také přibližování se úpadku a zániku. Jsme svědky toho, jak prudký růst lidské populace vede k zániku celých živočišných a rostlinných druhů, jak oxid uhličitý vyprodukovaný horečnatou lidskou činností vede k rozsáhlým klimatickým změnám, jak lidská nenasytnost roztáčí stále rychleji stroj, který nás nakonec nejspíše také semele.

Před lidstvem však stojí také šance na expanzi života do vesmíru, ovšem pouze za předpokladu že náš pokrok nebude tak rychlý, aby nás zničil dříve než se tato šance stane skutečností. Pouze pokud bude zachována planeta Země, může postupně dojít k šíření zárodků pozemského života i na jiné planety - nejspíše nepůjde o žádné „dobyvatelské mise“ popisované v science fiction, o přímou expanzi „homo sapiens“. Podle vědců je zde Vesmír již miliardy let, máme tedy dost času. Neměli bychom zapomínat, že pro úspěšnou cestu potřebujeme nejen motor, ale také brzdy. Méně bývá mnohdy více, opatrnost je matkou moudrosti.

ing. Pavel Sedlák

O DUCHOVNÍM VÝZNAMU KRÁSY A ESTETIKY

Je tato úvaha vůbec na místě? Může nám krása a věda o ní – estetika - pomoci na duchovní cestě? Vycházíme z přesvědčení, že ano. Proto byl napsán tento článek. Avšak předmět, o kterém chceme pojednávat (tj. krása a estetika) je jednak velice rozsáhlý (na toto téma byla napsána řada obsažných spisů) a dále jeho hodnocení není ještě zdaleka uzavřeno. I když se zaměříme jen na úzký výsek této problematiky (tj. na jeho duchovní význam), přesto je užitečné si hned na počátku uvědomovat možná úskalí. Musíme se však snažit je překonávat právě proto, poněvadž tato otázka je pro náš duchovní vývoj důležitá. Napřed bychom si však měli definovat základní pojmy a trochu o nich pojednat.

Začněme krásou. Co je to *krása* ? Prohlížíme-li encyklopedie, nalezneme velké množství názorů na krásu, ale téměř nic, co by nás z duchovního hlediska uspokojilo. Říká se, že geniální řecký filozof PLATÓN – když měl definovat krásu – se toho vzdal jako neřešitelného úkolu. Stoupenci řeckého filozofa a matematika PÝTHAGORÁ ze Samu viděli podstatu krásna v *číselné harmonii*. Nejbližše našim zájmům by mohlo být stanovisko scholastického filozofa sv. TOMÁŠE AKVINSKÉHO, který předkládal *transcendentní teorii krásy*, přičemž kladl důraz na jasnost a zřetelnost formy. Rovněž významný německý filozof GEORG WILHELM FRIEDRICH HEGEL zápolil s otázkou, zda je krása pouze *druhotným výrazem* a jen sférou umění (poněvadž v člověku v okamžiku jejího vnímání vyvolává kladné estetické pocity), či zda krása má nějakou *absolutní podstatu*, pramenící přímo z přírody. *Idealistické pojetí*, zda krása vzniká výlučně činností ducha a vědomí formou umění, diskutoval kromě Hegela rovněž zakladatel německé klasické filozofie (a také teoretik astronomie) IMMANUEL KANT. Podle světoznámého spisovatele (ale i vědce) JOHANA WOLFGANGA von GOETHE krásu vytvořil *jakýsi zákon*, který se v určitém jevu svobodně manifestuje. Pojem „krása“ má své *duchovní tajemství*, které se později pokusíme odhalit pohledem z našeho „Náboženství Moudrosti“.

Řada autorů uvádí pojem „krása“ do vztahu k umění. *Umění* je (nebo by mělo být!) nejvýznamnější oblastí krásna. Jak se však vyvíjelo? *Pradávné umění* našich předků – žijících v jeskyních a tam také rozvíjené – bylo spojeno s magií a různými kulty. Ale i v pozdějších stadiích vývoje lidské společnosti bylo umění hodně *vázáno na náboženství* nejen v architektuře a výzdobě chrámů, ale i v dílech hudebních a literárních. Teprve později se začalo více rozvíjet i jako *samostatná disciplína*, vyúsťující přes renesanci a další vývojové stupně až nakonec v modernu a postmodernu. Umění se dělí na více druhů (jako je umění výtvarné, literatura, hudba, divadlo, balet, architektura apod.). Není snadno definovatelné. Někdy bývá chápáno jako *odraz skutečnosti*, jindy jako *výraz citu* či *projev osobnosti*. Umělecká díla jsou nositelem *umělecké hodnoty*. Jak bylo umění chápáno různými autory? Pro PLATÓNOVU nauku o ideách (tvořících základnu pro naši „stínovou“ realitu) je umění jen *stínem stínů*. Platonův žák ARISTOTELÉS ze Stageiry chápal umění jako obecnější *postižení podstat dějů a věcí a jejich vnitřní charakteristiky*. Podle něho základním principem umění je *jednota v rozmanitosti* a tento názor přesahuje až do středověkých nauk sv. AURELIA AUGUSTINA, podle něhož *největší krásou je Bůh*. Podle řeckého filozofa DÉMOKRITA z Abdér (který se nám představil také svou teorií atomismu) je umění jen *napodobeninou přírody*. Italský renesanční genius LEONARDO DA VINCI hájil podíl *duševní práce* na vytváření uměleckých děl. Italský básník DANTE ALIGHIERI nazval přírodu *uměním Boha*. Francouzský básník a kritik-teoretik klasicismu NICOLAUS BOILEAU - DESPREAUX hlásal (pod vlivem filozofa a matematika RENÉ DESCARTA – CARTESIA), že zdrojem umění je rozum a že *pouze pravda* (hlásaná jako jasnost a zřetelnost) *může být krásná*. A jak klasifikoval umělecké snahy moderní vědecký genius ALBERT EINSTEIN? Podle něho „všechna náboženství, umění a vědy jsou *větvemi téhož stromu*. Všechny jeví snahy směřovat k tomu, aby lidský život byl zušlechťován, pozvedají jej nad sféru pouhé fyzické existence a vedou člověka ke svobodě“. A jaký je vztah našeho „Náboženství Moudrosti“ k umění? Podle stejnojmenného preprintu unitářské knížky je tento vztah velice kladný. Budeme chtít *prohlubovat estetický cit* u svých stoupenců a budeme se chtít stát (jako všechna historická náboženství) *inspirací pro umění*, určeného

jak pro širší lidskou společnost, tak i k výzdobě našich vlastních společenských center. Jsme přitom skromní, zpočátku to může být jen recitace veršů, zpěv, či instrumentální hudba, později mohou přistoupit i díla výtvarná.

A nyní je nutné přistoupit k tomu, co je to *estetika* a z tohoto názvu odvozené pojmy. Řecký název *estetika* znamená nauku o kráse – někdy bývá nazývána „krasověda“. Je to přímo „teorie krásna“. Název „aesthetica“ poprvé použil v r. 1750 A. G. BRAUMGARTEN a odvodil jej z řeckého „aisthanesthei“ (což znamená „smyslově vnímat“). Tato zprvu filozofická disciplína se postupně rozvíjela v samostatnou nauku. *Estetično* je vše, co je vnímáno z hlediska citu pro krásné. Není to žádná absolutní norma, ani absolutní ideál, je to něco, co se mění během historického vývoje lidstva a liší se v různých společenských rádech. *Estetismus* je směr, hlásající čisté umění, odtržené od sociálních vazeb. *Estetický zážitek* je pozitivní osobní prožitek z estetického podnětu, vyvolávající uspokojení. (Jeho protikladem je *ošklivost*). Přídavné jméno *estetický* znamená obírající se krásným, nebo přímo „krásný“ nebo „vkusný“. Z *estetického hodnocení* nějakého jevu může být odvozena jeho *estetická hodnota*. Pod pojmem *estetik* rozumíme člověka, obírajícího se studiem uměleckých děl, který má smysl pro krásu. Pražští unitáři mají mezi sebou profesionálního estetika: Mistr JAN VRATISLAV ŽIŽKA přednášel estetiku malířství na Umělecko-průmyslové škole v Praze. Naproti tomu pojem *estét* nemusí znamenat jen toho, kdo miluje krásu a věci dle toho hodnotí, ale tento termín může mít i hanlivý význam, jestli jde o člověka, který své úsudky o kráse věcí nevhodně přehání, nebo který je v tom snobsky povrchní.

V úvodu bylo slíbeno, že na závěr uvedeme vlastní přístup k *tajemství vnímání krásy*. V preprintu unitářského spisu „Filozofie Náboženství Moudrosti“ je uvedeno: „Co je krása? Již zmíněný řecký filozof a matematik PÝTHAGORÁS ze Samu (tvůrce známé Pythagorovy věty) nazval celý vesmír slovem „kosmos“, což znamená „krása“. Naše skripta tuto problematiku vysvětlují takto: V hlubinách našeho nitra jsou uloženy *estetické normy*. Nevíme o nich, ale setkáme-li se s něčím krásným, ať už je to úchvatný květ, nádherná krajina, nebo barevně zářící nebe, či umělecké dílo, pocítujeme harmonii (soulad) mezi těmito našimi skrytými vnitřními estetickými normami a pozorovaným objektem: uvědomujeme si krásu. Estetické normy v nás jsou součástí našeho *Vyššího Já* (tj. nadvědomí) a vycitřováním krásy se můžeme tomuto posvátnému centru v nás blížít. Proto uvědomování si krásy je důležitou pomůckou na duchovní cestě, zcitlivuje nás správným směrem a posouvá nás kupředu v našem niterném rozvoji“

Přítom nehledejme krásu jen na nebi (i když je uchvacující) nebo v uměleckých dílech. Milovník přírody může nahlédnout do mikroskopu a obdivovat nejen krásu tvorby krystalů z roztoků různých solí, ale pozorovat i zajímavé nejjednodušší formy života v kapce z nejbližší kaluže. Nemusí mít ani mikroskop. Uchvacující jsou i pohledy obyčejnou lupou do různých lesních mechů či na vnitřek kvítků. Tak můžeme obdivovat různé nám dosud skryté pohledy na překrásné miniaturní „přírodní krajiny“. Krása je všude kolem nás, jen ji chtít vidět!

Tím končíme tuto stať v naději, že správné vnímání krásy nás posune vpřed na naší duchovní cestě.

Ing. dr. Otakar Mikeš, DrSc.

Zelenina pro mozek

Dle amerických specialistů v oblasti medicíny požívání zeleniny zabraňuje stárnutí mozku.

Skupina Marthy Clare Morrisové z americké univerzity v Chicagu ohlásila závěr svého šestiletého bádání v odborném časopise „Neurology“. Zkoumáno bylo 1946 osob starších 65 let. Starší lidé, kteří jedli dvě porce zeleniny denně měli schopnost mozku, charakteristickou pro osoby o pět let mladší.

Neobyčejné vlastnosti tohoto druhu mají listové zeleniny, například čínské zelí, protože obsahují mnoho vitamínu E, který neutralizuje volné radikály, které ničí buňky. Doporučuje se konzumování zeleniny v podobě salátů s olejem, což podporuje vstřebávání vitamínu, zvyšuje chuť na sex a plodnost. Ovoce nepůsobí tak, jak tato zelenina.

„Fakty i mity“ č. 46 2006, Vladimír Sládeček

K Tobě, jak ke slunci jdu...

V novém miléniu do popředí se dostávají pojmy, které souvisí s vaším vyšším vědomím, jehož akční rádius se zvětšuje, kdy hovoříme o vyšším Já a vědomím božského jádra duše. Tento proces cesty světla vyjádřil výstižně mystik Angelus Silesius slovy:

K	Tobě	jak	ke	slunci	jdu
Hospodine					můj,
Ty	osvětluj	mě,	hřej	a	oživuj!
Teprv	až	vyjdeš	mi	jak	slunce
na					zemi,
pak	v	srdci	na	věky	jaro
nastane...					

Z básně je zřejmé, že s Bohem se může setkat jen duše zbožná, světelná, prostá zlosti, lži a nenávisti, duše prahnoucí po Bohu, v plné odevzdanosti do jeho stvořitelské vůle.

První závažnou přednáškou v Unitárii s nástupem nového roku je téma - Cesta světla - via lucis. Podněty čerpáme především ze svatých knih boží moudrosti - Védy či Upanišady, Mahabarata nebo Korán. Pro nás křesťany zůstává nejcennějším Písmo svaté - Bible, v níž je popsána duchovní cesta k Bohu, návrat ze stavu pádu hříchu do Otcova domu. V bibli je obsaženo vše co vede k vnitřnímu spirituálnímu - duchovnímu vývoji duše do království Ducha, království Božího.

Cesta za duchovním světlem, cesta následování Ježíše Krista není pohodlnou procházkou, leč putování s překonáváním překážek, a nesení i kříže, o němž Ježíš Kristus vyslovuje, že jeho břemeno je rozkošné, lehké - neb jeho tíhu nám pomáhá nést Spasitel zbědovaných.

Pocit poznání, že Bůh nám pomocí nebeských vyslanců svítí na cestu, úměrně vůli, kterou jsme nasadili pro Boží plán. Pevnost vůle vyjadřuje rozhodnutí nevrátit se do

nižšího stupně živočišného jáství či sobecké sebestřednosti. O dobrém boji víry mluví evangelia - Timoteus 1,6.

Slova, která vyjádřil sv. Augustin - „Bože, hledal jsem Tě všude a Ty jsi byl ve mně...“ neznamenají zlehčování cesty následování, dokonce domněnkou, že Bůh je automaticky přítomen na zavolání. Osvícení Božím světlem se manifestuje prosvětlováním - očistou temných koutů duše, což představuje boj na dlouhou dobu, boj s temnotami uvnitř i zevně. Dříve než začneme tvrdit, že Bůh je automaticky v nás, je třeba přihlídnout k sebezpoznání, uvědomit si své poklesky, neduhy a prohřešky, kterými se vzdalujeme Bohu. (něm. slovo Sünde - hřích je odvozeno ze slovesa sich absondern - odlišit se, oddělit se od Prapodstaty bytí (I sám T. G. Masaryk zdůrazňoval, že záchranou před morálním úpadkem je návrat k Bohu - náboženství - religio - spojení se s Bohem.

Základem naší cesty světla je vnitřní očista (Josed - hebr. Očista - světelnost) je podmínkou toho, abychom mohli stavět chrám duchovní templum. V případě, že tento základ není pevný, zásadní či lehkotvárný, potřebujeme studium - poznání cesty ke světlu a cvičení - praxi. Poznání zákonitostí duchovního života je tudíž východiskem nastoupení cesty návratu do Božího domu. Transparence našeho vnímání a myšlení stejně jako emocionální ovládnutí i vitálních sil jsou toho předpokladem. Hledáme duchovní střed vztyčení vzhůru k božskému světlu za všech okolností, i když neseme kříž nepropadáme panice. Na začátku duchovní cesty je třeba si uvědomit deset základních předpokladů realizace vyššího Já - znázorněného symbolem stromu života - hebrejsko křesťanské cesty zasvěcení. Jeho základní pilíře kromě pořádku je odevzdanost morálním cílům - božskému světlu předpokládajícímu i kázeň, trpělivost věrnost pravdě, spravedlnosti a dobru, odevzdanost božímu plánu. Prosba, meditace a modlitba jsou důležité komponenty sbližování se s Nejvyšší moudrostí, zprostředkovanou u křesťanů - Ježíšem Kristem.

Platností Boží smlouvy ve věku Vodnáře o pomoci zbloudilému člověku je zakořeněna ve vykupitelském činu Ježíše Krista s možností prožívání království ducha v nitru a perspektivou na věčný život. Mistr Eckhart potvrzuje: „Kdo žije ve světle Ducha, blíží se setkání s Bohem.“

Miluše Šubartová

Na dně kosmické paměti

*(Rozhovor o otevření mysli s teoretikem vědy Miloslavem Králem) V šedesátých letech patřil Miloslav Král (*1930) k předním propagátorům kybernetiky, zabýval se teorií vědy a problémy civilizačního vývoje. Po éře normalizace, v níž se jako bývalý „osmašedesátník“ nevyhnul perzekuci, se opět zapojil do vědecké činnosti. Donedávna pracoval v Kabinetu pro výzkum vědy, techniky a společnosti Akademie věd české republiky. Nyní dokončil svou novou knihu Hledání smyslu kosmu a člověka. Usiluje v ní o takové pojetí, v němž se originálním způsobem propojují poznatky moderní vědy, hlubinné psychologie a křesťanské teologie (svou koncepcí nazývá „paměťovým modelem jsoucna“). Kniha je připravena k vydání v olomouckém nakladatelství Montana. Rozhovor je přepracovanou verzí rozhlasového pořadu odvysílaného v Rádiu Svobodná Evropa 9. května 2002 v rámci cyklu „Pamětníci – osudy, na které se nesmí zapomenout“.*

Hanuš: *Jste ve věku, kdy člověk spíš bilancuje, než by změnil svůj život a přehodnotoval své postoje i smýšlení. Tušil jste, že by k nějaké katarzi mohlo dojít?*

Král: Netušil. Žil jsem kdysi velmi úspěšný život a o katarzi jako hluboké vnitřní proměně, kdy se mění i lidská osobnost, jsem nikdy neuvažoval, protože do mého přírodovědecky orientovaného vědění tento pojem nepatřil. Jenomže později jsem sám prožil takovou vnitřní katarzi, že jsem nyní snad nepřekvapitelnější člověk vůbec.

Hanuš: *Než se k ní ale dostaneme, předpokládám, že jako člověk lačnící po exaktním vědění jste byl ateistou. Byl jste jím už od mládí?*

Král: Jako malý kluk jsem byl veden maminkou k tomu, abych věřil v Boha, a asi tak do jedenácti dvanácti let jsem dokonce chodíval do kostela. Později na gymnáziu v Kutné Hoře jsem se však začal seznamovat s vědeckým vědáním a dozvídal se tak úplně jiná vysvětlení. Byla pro mne velmi překvapivá, a stále více se mi zdálo, že bez toho původního, naivně náboženského výkladu se mohu klidně obejít.

Pak jsem přišel na vysokou školu a tam byla moje proměna dokonána. Ještě před dokončením studia stavebního inženýrství jsem začal studovat filozofii a fyziku a hned po státní zkoušce následovala aspirantura filozofie se zaměřením na přírodní vědy. Absolvoval jsem přednášky z teorie relativity, kvantové mechaniky, matematiky i jiných oborů na matematicko-fyzikální fakultě a vzdělával se i nadále v oblasti, která byla pro mne nejobsurdnější a nepřekvapivější – v oblasti moderní fyziky.

Hanuš: *Uvěřil jste marxismu?*

Král: Ano, uvěřil. Byl jsem vždycky přístupný sociálnímu citění. Pocházel jsem z venkovské rodiny, která si svou vlastní prací těžce vydělávala na živobytí. Vnímal jsem citlivě rozdíly v sociálním postavení lidí, a když jsem se s marxismem seznámil, zdálo se mi, že je to účinný recept na řešení sociální otázky. Prostě jsem uvěřil, že by bylo možné vyřešit různé sociální problémy a že Marx něco takového hlásal.

Na vysoké škole jsem sledoval obojí, vědu i politiku, i když prioritou bylo samozřejmě přírodovědecké vědění. Za své levicové přesvědčení jsem se angažoval, vstoupil jsem do strany, ale měl jsem svou vlastní představu o uskutečnění určitých humanitních ideálů – ne tu stalinskou, zločinnou.

Hanuš: *Bylo vůbec možné sloučit vědecký obraz světa s tehdejší ideologií? Mantinele byly přeci vysoké a tvrdé...*

Král: Ano, mantinely skutečně existovaly. Vzpomínám si, jak jsem měl jednou v Moskvě přednášku o tom, že je třeba zavést do výuky politických pracovníků kybernetické disciplíny. Posluchači namítali, že přece komunistická strana řídí vědecky a že je třeba zkoumat pouze způsob tohoto řízení, který se pak musí vyhodnotit a teoreticky zobecnit – odtud se prý mají čerpat poznatky vědy o řízení. Dostal jsem se tam do velkého konfliktu a snažil se jim vysvětlit, že i strana se musí řídit principy platnými ve vědě o řízení, v kybernetice – asi tak, jako když člověk přemýšlí o jakémkoli tématu, musí se řídit principy formální logiky.

Hanuš: *Jak dlouho vám ten marxisticko-kybernetický postoj vydržel?*

Král: Opouštěl jsem ho postupně pod tíhou poznání faktů. Prostě jsem nahlédl, že touto cestou už dál jít nemohu. V roce 1968 jsem pak podepsal *2000 slov*, angažoval jsem se v redakční radě *Reportéra*, což všechno byly pro nastupující husákovský režim

ohromné prohřešky. A nakonec jsem jako scientisti revizionista prvního řádu dostal vyhazov z vysoké školy ekonomické s tím, že nesmím působit na žádné vysoké škole.

Hanuš: *Co s vámi udělal ten pád z akademických výšin?*

Král: Kupodivu filosoficky se mnou zas tak mnoho neudělal. I v éře svého nového rybářského života – nejprve jsem pracoval jako dělník na bagru a později jako technik u státního rybářství – jsem stále koutkem oka sledoval, co se ve vědeckém světě děje. Ale život v maringotce neskýtal zrovna ideální podmínky ke studiu. A navíc: Když jste na vzestupu, všichni vás uctívají, když padáte, zůstanete sám. Občansky jsem byl nežádoucí člověk, moji bývalí kamarádi o mne ztratili zájem, měli strach. A tak jsem si mezi rybáři našel nové přátele. A lidsky vzato, byli skoro lepší než ti dřívější, rád na ně vzpomínám.

Hanuš: *S ostatními disidenty jste se nestýkal?*

Král: Samozřejmě, kontakty jsem měl. A když jsem s nimi podepsal *Chartu 77*, málem mi to zlámalo vaz i jako obyčejnému technikovi – tehdejší ředitel pražského rybářství se za mne musel politicky zaručit, abych nebyl smeten ještě níž. Přesto jsem se zapojil do různých iniciativ, přednášel jsem v takzvaných bytových univerzitách ve svém bydlišti na Petřínách, několikrát i u básníka Seiferta, kterého jsem si velice vážil. Později jsem psal i pro samizdatové *Lidové noviny*, které začal vydávat Jiří Ruml. Ale celkový pocit byl spíš depresivní, vypadalo to, jako by tehdejší československá republika měla zůstat oázou zaostalosti uprostřed gorbáčovské glasnosti.

Hanuš: *Myslíte si, že to vaše strádání mělo hlubší význam a že souvisí s tím zážitkem, který se potom dostavil?*

Král: Jsem o tom hluboce přesvědčen. Kdybych se měl vyjádřit archetypálně – v termínech Carla Gustava Junga, snad největšího psychologa lidského nevědomí –, prožil jsem takovou malou variaci příběhu Jóba, člověka zavrženého, který ztratil všechny přátele, prožil obrovské strádání a potom byl za toto strádání dvojnásobně odměněn. To, co přišlo jako odměna – zážitek, o kterém budeme ještě mluvit, – přesahovalo všechny moje představy jakékoli odměny. Jako ateista a přírodovědec bych nikdy neuvěřil, že by k něčemu takovému v principu mohlo dojít...

Hanuš: *Váš příběh s Jóbem kulhá v tom smyslu, že Jób se nevzdal své bohabojnosti, své víry. Vy jste byl bezvěrec...*

Král: Měl jsem ale své přesvědčení, a než bych se ho vzdal, snad bych raději umřel. Věřil jsem zarytě ve svůj „revizionistický scientismus“ i v to, že „socialismus s lidskou tvář“ je správná cesta, a nemohl jsem před normalizátory couvnout ani o píd'. V tom byl jistý druh idealismu, který jsem vyznával stejně silně, jako Jób vyznával Boha.

Hanuš: *Po listopadu '89 jste se opět vrátil do vědeckého provozu, začal jste znovu šířit „evangelium vědy“ bez Boha. Cítil jste satisfakci?*

Král: Ale ano, znovu jsem začal pracovat v Akademii věd, fakulty mě zvaly na přednášky, začal jsem publikovat. Jenomže jsem trpěl pocitem marnosti. Navíc jsem byl nemocný člověk. Měl jsem srdeční arytmii s ischemií, dnu, bolesti kloubů, opakující se boreliózu a také jasně zřetelnou cukrovku. A vypadalo to, že z tohoto mého stavu už není žádné přijatelné východisko. Dnes vidím, že jsem byl beznadějný člověk čekající na smrt jako na vysvobození. Nechtělo se mi dál žít. A pak to přišlo...

Hanuš: *Co přišlo, a jak to přišlo?*

Král: Bylo to ze 3. na 4. srpna 1999 asi v půl jedenácté v noci, kdy jsem chodil pravidelně spát. Manželka byla na venkově s vnuky a já, propadlý marnosti, jsem ještě seděl u svého psacího stolu a přemítal o tom, že vlastně neexistuje žádná naděje nejen pro mne, ale dokonce ani pro ostatní lidi, ani pro Zemi, protože všechno musí skončit. Tomuto svému přesvědčení jsem bezvýhradně věřil, protože jsem to měl vědecky zdůvodněno. A představte si: V tomto zvláštním stavu naprosté deprese náhle přišel do mého vědomí podivný příkaz, který nebyl formulován slovy, ale přesto jsem mu přesně rozuměl. A ten příkaz zněl: Vezmi bibli! Něco takového jsem nečekal, byl jsem přece ateista. Přesto jsem bibli v knihovně měl – chtěl jsem být informován o tom, s čím jsem polemizoval. Dost neochotně jsem tedy sáhl po bibli a vrátil se s ní ke stolu. A pak následoval příkaz za příkazem, co mám dál dělat. Tyto příkazy – dnes to vím, ale tenkrát jsem ještě neznal jungovskou psychologii – přicházely z nevědomí. A to z jeho nejhlubších vrstev.

Hanuš: *Kam vás ty pokyny vedly?*

Král: Vedly mne ke zvláštnímu čtení bible. Nejdřív jsem začal číst od jejího začátku celý souvislý text, pak mě ale vedly přes čtení jednotlivých významných vět až ke čtení jednotlivých slov a k pochopení hlubšího smyslu těchto slov. Tyto příkazy směřovaly z nevědomí do mého vědomého já asi hodinu. A když jsem začal na základě důležitých slov, nacházejících se v bibli v místech označených hvězdičkami a křížky, chápat jejich význam, zmizel jsem náhle ze svého pokoje – zmizel stůl, rozestlaný gauč, knihovna – a já jsem se vnořil do svého nevědomí. Musím říci, že nevědomí – to už jsem dnes pochopil – je paměť, která sahá od každého právě nyní žijícího člověka až k počátku kosmu. Celá tato evoluční paměť tvoří jungovské lidské nevědomí. A já jsem se do této paměti zvláštním způsobem – prostřednictvím již zmíněné četby bible – vnořil.

Hanuš: *Dá se říci, že jste se vnořil do jiného časoprostoru?*

Král: To je něco zcela jiného. Lidské nevědomí je sice částečně přiřaditelné k těm vrstvám paměti, které zkoumáme v přírodovědě, ale to, kam jsem se vnořil já, totiž až na konec této paměti, to je něco jiného. Tam totiž neplyne čas, tam existuje synchronicita. Mé vnoření se týkalo samotného dna evoluční paměti, aniž bych prožíval její jednotlivé vrstvy. A teď si představte moje překvapení, když jsem zjistil, že na konci této paměti není velký třesk, ale jakési vesmírné Absolutno, v němž se velké třesky tvoří. A později, když jsem prostudoval takzvanou superstrunovou M-teorii, jsem zjistil, že ona již tuto úroveň jsoucna „nahmatala“ a nazývá ji multivesmír. V ní se tvoří „Planckova semínka“ budoucích kosmů. M-teorie je fyzikální hypotéza, která je testovatelná tím, že z ní plynou určité verifikovatelné důsledky.

Hanuš: *Vynořil jste se zase u svého psacího stolu?*

Král: Předtím jsem seděl u stolu s tužkou v ruce, s bibli před sebou. A v půl deváté druhého jsem „procítl“ v téže pozici a začal si horečně zapisovat to, co jsem prožil – v domnění, že bych to mohl zapomenout. Dnes ovšem vím, že jsem z toho nezapomněl nic. Potíž byla ale v tom, že jsem nebyl schopen svůj zážitek popsat běžnými vědeckými pojmy, neboť překračoval paradigma, v němž jsem se do té doby pohyboval. Jeho pochopení i popis mi umožnila teprve jungovská psychologie, s níž jsem se začal hlouběji seznamovat až po svém zážitku. Jung pro mě znamená v oblasti psychologie totéž, co ve fyzice Einstein – je to Einstein psychologie. Když čtu jeho spisy, mám zvláštní pocit, jako by psychologickými termíny formuloval to, co jsem prožil a co už vím. Díky jeho učení

mohu svou zkušenost lépe sdělit svým posluchačům při přednáškách. On totiž Jung také prožil něco podobného jako já, což bych mohl doložit přímo z jeho spisů.

Hanuš: *Co následovalo potom, promítla se nějak tato zkušenost do vašeho života?*

Král: Když jsem se vrátil z nevědomí do běžného, vnořeného světa, uzdravil jsem se ze všech svých nemocí. Byl jsem asi dvacet let v péči lékařů, každé dva tři měsíce jsem chodil s krví, močí, na EKG a bral jsem sedm prášků denně. A představte si, když jsem šel dva měsíce po svém zážitku na pravidelnou lékařskou kontrolu, abych své dřívější obtíže znovu objektivně otestoval, lékaři zkonstatovali, že nemoci jsou pryč. Od této doby jsem skutečně nepocítil žádné dřívější obtíže.

Dokonce se naráz změnil i moje chuťové dispozice. Byl jsem dřív vášnivý „požírač“ vepřového, zbožňoval jsem ho a vše bych za něj dal. Po onom zážitku jsem naráz přestal jíst jakékoli maso, s občasnou výjimkou ryb. Objevil jsem škálu chutí, o kterých jsem ani netušil, že existují. Dnes mám tak nádherné pocity, když jím takzvanou vegetariánskou stravu, až se divím, proč jsem celý život dával přednost třeba salámům, které musely být ve všech mých jídlech.

Hanuš: *Rozšířila se vám také paměť?*

Král: Velice, například se mi obnovila znalost čtyř světových jazyků, které jsem předtím přestal aktivně zvládat. Tato znalost je nejlepší, jakou jsem kdy měl. Dřív jsem se vyhýbal styku s Němci, ačkoliv s naším akademickým ústavem měli odbornou spolupráci. Když přijeli, bral jsem si vždycky dovolenou, abych tam nemusel být a nebyl trapný, protože se mi automaticky nevynořovala slovíčka. Dnes mohu německy plyně mluvit i přednášet.

Rovněž se mi například obnovila znalost všech básní, které jsem si v životě se zájmem třikrát čtyřikrát přečetl. Teď je umím zpaměti, a někdy jsou to až neuvěřitelně složité básně. Prostě se mi otevřela paměť a skleróza zmizela. Když dnes přednáším, nemusím si dělat předem žádné poznámky, o čem budu mluvit – stačí mi zadat téma až na místě. Když pracuji na knížce nebo článku a soustředím se na problém, mívám pocit, jako by moje ruka sama psala a já se jí do toho nesmím plést. A když moje vědomé já přeci jen zasáhne, většinou text poškodí a já se pak musím vrátit na začátek. Jde zřejmě o probuzenou intuici, která přichází z nevědomé paměti, kam jsem se vnořil.

Hanuš: *Vraťme se ještě k vašemu zážitku. Co jste „tam“ ještě prožil?*

Král: Chtěl bych zvláště zdůraznit jednu zásadní zkušenost: Při svém vnoření jsem prožil, že smrtí život nekončí, ale začíná. Opakuji: Začíná! Lidé přisuzují pozemskému životu nesmírný význam a většinou si myslí to, co jsem si myslel dřív já – že smrtí všechno končí. Jenomže já už dnes vím, že po smrti se můžeme setkat s lidmi, kteří se k Bohu vrátili. Prožil jsem totiž – což mne stále velice dojíká – synchronní setkání se svou vlastní mámou. Bylo to vlastně setkání do budoucnosti, které se uskuteční po mé pozemské smrti.

Náš pozemský život je tedy život předběžný. Je to život těla, které se vnořilo z naší genetické paměti. Genetika sice učí, že v zygotě, v DNA jejího jádra, máme paměť našeho těla i našich schopností předem hotovou, ale to není celé vysvětlení. Naše tělo, které má svůj vyměřený čas a smysl, po smrti člověka „odpadne“ od paměti, z níž se vnořilo, a paměť se vrací ke svému zdroji, naplněna zkušeností těla. Tělo je pryč, paměť trvá a vrací se.

Hanuš: *Dříve se říkalo, že duše se vrací...*

Král: Já užívám spíše vědeckou terminologii, která je pro mnohé vědecky orientované lidi srozumitelnější, protože slovo „duše“ je příliš zatížené různými významy. Ale samozřejmě je tato „paměť“ totéž, co měli na mysli staří filozofové, když mluvili o duši...

Hanuš: *Čili život pokračuje, ale v jiné dimenzi...*

Král: V naprosto jiné dimenzi. Vracíte se vlastně ke Stvořiteli a proděláte zde zhodnocení toho, co jste žil. Říkám tomu biblicky Poslední soud a mohu vám říci, že to je mimořádně dramatický zážitek. Před vaším duševním zrakem se začnou vynořovat všechny vaše skutky i situace, které jsou v rozporu s původním archetypálním zadáním dobra, jež ve vás je. Jsou to tedy situace, v nichž jste si sám zvolil cestu zla. Těmito situacemi – rozumějte, až zemřete – musíte projít až k počátku lidské paměti. A představte si, že v závislosti na vašem pozemském životě, který jste předtím tělesně žil, se můžete, ale také nemusíte vrátit k Bohu! V tom je právě hrozné nebezpečí, jehož dosah většina lidí dnes už nechápe.

Hanuš: *Dotkl jste se Tajemství, přivedl vás ten zážitek k víře v Boha?*

Král: Absolutno, do kterého jsem se dostal já, je přesně totéž, co se v křesťanské víře nazývá Bůh. Absolutno je opravdu Bůh. To je zjištění moje jako vědecky erudovaného ateisty. V mém případě tedy nejde ani tak o víru, jako spíš o *vědění Boha*.

Hanuš: *Co se tedy skrývá pod pojmem Bůh, jaké vědění jste díky zážitku získal?*

Král: Jde o Absolutno, v němž se vytvářejí kosmy a v němž dostávají – ještě dříve než se vytvoří – svůj smysl. Dříve než vznikne vesmírná struktura, kterou pak my v přírodních vědách zvnějšku zkoumáme, je do ní vložen smysl, to znamená cíl. Představte si, že nahráváte na magnetofonový pásek například nějakou symfonii. Když se potom na pásek díváte očima přírodovědce, vidíte zvnějšku jen nějaký nosič zvukového záznamu: zkoumáte frekvence a interference elektromagnetických vln, ale hudbu neuslyšíte, třebaže tam je. Podobně je tomu ve vytvářených kosmech: dříve než vznikne celá jejich struktura, jak ji známe z přírodních věd, je do ní vložen smysl, který je předzjednán Bohem. A když říkám Bůh, nemám samozřejmě na mysli Boha jako nějakou lidskou entitu. Není to žádný „velký člověk“, který by se názorně podobal člověku. Bůh není nic smyslového, je to Absolutní Bytí, ve kterém neplyne čas, ale z něhož se vytvářejí kosmy, v nichž plyne čas. Tyto kosmy se zase jako dočasná bublinka vracejí zpátky, když vykonají to, co vykonat měly, když splní svůj smysl a jejich zkušenost vstoupí do Boha. Bůh by se tedy dal přirovnat k jakémusi plnému pojmu i Slovu, v němž jsou všechny možné kosmy v synchronním bezčasovém stavu již obsaženy. Jednotlivé kosmy se pak z něj vynořují s určitým cílovým zadáním. Bůh v těchto kosmech dokonce vytváří bytosti, u nichž ani on předem neví, jak se budou rozhodovat, protože jim dal svobodnou vůli. Vytvořil například člověka, který se mu podobá nikoli tělesně, nýbrž v tom, že si sám sebe uvědomuje, že si uvědomuje své Já a má svobodnou vůli. To jsou dva aspekty, v nichž se všichni podobáme Bohu – díky takzvané druhé signální soustavě si uvědomujeme svou smrtelnost a díky svobodné vůli můžeme sami volit svou cestu životem na základě jistého zadání o dobru a zlu, které v sobě apriorně, archetypálně máme obsaženo. Ale může se dostavit pokušení, kdy toto původní zadání o dobru nerespektujeme a vyměníme je třeba za různé slasti. To znamená, že v době, kdy se člověk vynořuje z genetické paměti, se může dostat do situací, kdy mu bude milejší sledovat jinou, „pocitově příjemnější“ cestu, i když ví, že se nechová dobře. Člověk takovou vůli má. Ona původní rozlišovací schopnost mezi dobrem

a zlem, kterou máme vloženu do apriorní paměti, je tedy vystavena těžkým zkouškám. A právě o to v život jde: Zda v tomto původním zadání obstojíme, nebo neobstojíme.

Zaslal ing. L. Hudec

U nás o polednách

Je mým i není

dole ten Kraj

kde hlína v *zoraných* Brázdách

je *černá*, a učí tak, *neznaje*

prostřednosti, *lidi tu* Kolem, jak

pod *Bílou* košilí nosí se

hrdost, a *síla* v pažích, a

Víra v *Sebe*.

Jistěže, byla *tu* i Láska; jenže

tu ted' nezachytím

ani cípem;

odplula ze *strnišť'* po

Zlatých *žitných* polích; to spíš *jen* zakleju v

Duchu nad zvednutým *Prachem* z

cesty, abych tak omluvil

slzy, co kanou

z *nejvyššího*

místa,

kam Srdce

dosáhlo.

(© Ernest R. Zeanddrich, S. asi 1996)

Ublížíje-li ti kdo, tu nezazlívej hned, hled' poznat nitro člověka a pak posuzuj. Mnohý člověk ublížil jen proto, že sám trpěl. Člověk s něžnou a krásnou duší nemá proč druhému ubližovat.

Z památničku paní Marie Rusňákové